

Dit exemplaar bestaat uit 5 blz.

GEHEIMCOMMUNISTISCHE ACTIVITEITEN AAN HET LOONFRONTS a m e n v a t t i n g

Op 28 september a.s. organiseert het communistische Centrum voor Eenheid in de Vakbeweging en Klassenstrijd een loonappèl in de grote zaal van Krasnapolsky te Amsterdam, bedoeld als een "oorlogsverklaring aan de loondictatuur van de monopolies". Een gunstige omstandigheid voor de communisten vormen de loonacties, welke zich momenteel in verscheidene metaalbedrijven afspelen. De onrust in de metaalsector is begonnen bij de Amsterdamse Droogdok Maatschappij en de Nederlandse Dok- en Scheepvaart Maatschappij te Amsterdam, de enige twee grote bedrijven in de hoofdstad, waar de communistische leden van de Ondernemingsraad de meerderheid van het fabriekspersoneel achter zich hebben.

Het protest van de bonafide vakbeweging tegen de inschakeling van "koppelbazen" werd ongetwijfeld mede te voorschijn geroepen door de communistische loonacties bij de ADM en de NDSM. De doorbreking van de huidige cao (bij de ADM door verhoging van tariefloenen, bij de NDSM indirect door toekenning van een "gratificatie" van fl. 200.000) en de wel zeer tijdige bekendmaking, dat de bonafide vakbeweging voor 1964 een 8 % loonsverhoging zal vragen, zijn er verdere en meer ingrijpende gevolgen van.

Tijdens het loonappèl zullen de communistische initiatiefnemers stellig pogen de loonbeweging ook naar andere bedrijfstakken over te brengen.

GEHEIM

COMMUNISTISCHE ACTIVITEITEN AAN HET LOONFRONT"Nationaal loonappèl"

Het Centrum voor Eenheid in de Vakbeweging en Klassenstrijd (de voormalige communistische Eenheidsvakcentrale) zal op 28 september a.s. in de hoofdstad een "nationaal loonappèl" houden, met als doel de arbeiders te mobiliseren in acties voor hoger loon, een kortere werkdag en langere vakantie.

Dit plan was gelanceerd door de CPN-secretaris H. Clerx tijdens een bijeenkomst van het Centrum op 26 juni. Tezamen met nog enkele leidende CPN-figuren had Clerx eind mei in een partijbestuurszitting een "andere aanpak" van het bedrijfs- en vakverenigingswerk bepleit, daar het de communisten in dit opzicht niet naar den vleze ging. (In dit verband wordt opgemerkt, dat de arbeidsvrede reeds geruime tijd praktisch niet was verstoord, de sinds '60 gevoerde infiltratie-politiek t.o.v. het NVV op een fiasco was uitgelopen en zij bij enkele recente ondernemingsraadverkiezingen in metaalbedrijven achteruit gegaan waren. Bovendien werd het op 28 mei door het NVV en de KAB gepubliceerde gemeenschappelijke actieprogramma door de CPN opgevat als een nieuwe hinderpaal bij haar pogingen om "eenheid-van-actie" met leden van NVV-bonden te bewerkstelligen.)

De CPN-leiding had het Centrum een zekere passiviteit verweten en wenste, ter bevordering van de eigen doeleinden, een betere gebruikmaking van de spanningen op de arbeidsmarkt. Ze gaf als richtlijn: niet af te wachten hoe de onderhandelingen over de cao's in het georganiseerd overleg zouden uitvallen; afzonderlijke acties tot loonsverhoging moesten op touw worden gezet.

Onder de kop "Landelijk Loonappèl" bracht De Waarheid op 25 juli een interview met de Centrum-bestuurder (tevens plv. partijbestuurder van de CPN) F. Meis. De allerbeste voorbereiding voor dit loonappèl was volgens Meis de actie zelf. Niet zonder succes heeft de CPN deze zienswijze de laatste maanden in praktijk kunnen brengen. De CPN-bedrijfs-groep bij de Amsterdamse Droogdok Maatschappij voerde sedert juli een propagandacampagne voor verbetering van secundaire arbeidsvoorwaarden. Bij de NDSM trachtte de CPN-bedrijfsgroep het aldaar onder de werknemers

GEHEIM

levende gevoel te worden onderbetaald, in een door haar gewenste richting te leiden. De korte stakingen, die in augustus bij de ADM en de NDSM uitbraken, waren geheel voorbereid en in scène gezet door aldaar werkzame communisten, in nauw contact met figuren uit de CPN-districts- en partijleiding. De erkende vakverbonden, zich gebonden achtende aan de cao, hebben het hunne gedaan om een directe aanleiding tot ontevredenheid onder de werknemers - de hogere lonen betaald aan personeel van koppelbazen - uit de weg te ruimen. (Besluit van de Vakraad in de Metaalindustrie dd. 31 augustus.) De CPN-ers bij de ADM en NDSM, bij wie de actie tegen de koppelbazen in het geheel niet aansloeg (evenmin als bij een groot deel van het personeel), stelden hierna onmiddellijk, dat nu weer alle aandacht op de acties voor loonsverhoging kon worden gericht.

Aanvankelijk stond de Centrumstaf een "loonappèl" met ongeveer 300 personen voor ogen. Meis noemde dit aantal in zijn interview met De Waarheid. Kort daarna echter gaf het CPN-secretariaat te kennen met deze opzet toch niet gelukkig te zijn. Het loonappèl zou als "oorlogsverklaring aan de reactie" veel groter van opzet moeten zijn. Op 6 augustus besloot de Centrumstaf toen de grote zaal van Krasnapolsky, die meer dan 1000 personen kan bevatten, te huren.

De agenda's van districts- en afdelingsvergaderingen der CPN vermeldden allerwege sedert augustus de voorbereiding van het loonappèl. De getrouwen werd op het hart gedrukt, dat de hele partij zich voor het welslagen van deze demonstratieve bijeenkomst had in te zetten. Niettemin moest de CPN zich om propagandistische redenen een beetje op de achtergrond houden. In de Waarheid-artikelen werd dan ook steeds van een initiatief van het Centrum gesproken.

Het loonappèl zal zich richten tegen de "loondictatuur" van de grote ondernemingen en tegen de loonpolitiek van de Regering. Het presidium van de bijeenkomst moet, onder leiding van de Centrum-voorzitter W. Hartog, geheel uit CPN-leden bestaan. Van te voren zullen vier discussianten worden aangewezen, die een zorgvuldig voorbereide bijdrage aan het "gesprek" zullen leveren. Ofschoon de bijeenkomst voor

GEHEIM

GEHEIM.

iedereen toegankelijk zal zijn en natuurlijk moet worden geprobeerd vooral ook ongeorganiseerden en NVV-ers mee te krijgen, zullen geen tegenstanders van de CPN-politiek aan het woord mogen komen.

In diverse CPN-vergaderingen werd gerapporteerd over de stand van de kaartverkoop (f 1,- entree) en het resultaat van steunlijsten, waarmee de reiskosten van deelnemers van buiten Amsterdam worden vergoed. Begin september zouden zich circa 350 personen voor deelname aan het appèl hebben opgegeven.

Een speciale commissie ter voorbereiding van het loonappèl, op 22 augustus bijeengekomen, was zo vol van de stakingsacties bij de ADM en NDSM, dat ze niet aan haar eigenlijke werk toekwam. De commissieleden zagen die acties uiteraard als een gunstig voorteken voor het welslagen van het voorgenomen appèl, doch de stakingen zelf vonden zij toch veel belangrijker. Dit bleek ook uit "Vakbondseenheid", maandblad van het Centrum, dat in zijn augustus-nummer schreef, dat de actie per bedrijf onder eigen gekozen strijdleidingen niet kon wachten tot de datum van het loonappèl.

In zekere zin is de ontwikkeling van zaken dan ook al vooruit op de plannen, die in mei en juni in het communistische kamp werden gesmeed. Het loonappèl had moeten dienen als een soort verzamel-sig-naal van communisten en anderen, die bereid waren metterdaad te ageren tegen de bestaande loonsituatie. Deze is inmiddels onverwacht op drift geraakt door het voorbeeld van de ADM en de NDSM. De directies van die scheepswerven hadden hun personeel op maandag 2 september aangezegd, dat nu de koppelbazen-kwestie als steen des aanstoets uit de weg geruimd was, verdere werkweigering met ontslag zou worden beantwoord. Diezelfde dag hield de CPN-groep van de ADM 's-avonds in het partijgebouw Felix Meritis krijgsraad. Afsproken werd de directie geen kans te geven om "koppen te snellen". Het communistische "actie-comité" van de ADM (dat in feite dient om de leidende rol te maskeren van het drietal CPN-ers, dat het bestuur vormt van de Arbeiders-commissie uit de ondernemingsraad) keurde de volgende avond een oproep tot staken voor het komende weekend goed. Deze werd onmiddellijk ten kantore van het Centrum gestencild en de volgende ochtend aan de ADM-poort verspreid.

GEHEIM.

GEHEIM.

Het bovengenoemde CPN-drietal verzocht op 3 en opnieuw op 4 en 5 september om bijeenroeping van de ondernemingsraad. Op laatstgenoemde datum werden zij zelf bij de directie ontboden. Deze stelde ondershands enige verbeteringen in de tarieflonen voor. Na ruggespraak met het CPN-districtssecretariaat besloot de CPN-bedrijfsgroep het directievoorstel te ondersteunen, teneinde de ANMB (die zich nimmer aan de cao gebonden achtte) in een dwangpositie te brengen.

Op 11 september bleek, dat de directie van de ADM, buiten de cao om, de lonen en salarissen had verhoogd, ingevolge een overeenkomst met vertegenwoordigers van de ANMB (NVV), St. Eloy (KAB) en CMB (CNV). De Waarheid had die dag als kop "Grote overwinning na acties. Loonpolitiek bij ADM doorbroken".

In dezelfde periode heeft de directie van de NDSM, nadat de koppelbazenkwestie van de baan was, een bedrag van f 200.000,- (f 60,- per uur- of dagloner) als extra premie, eveneens buiten de cao om, beschikbaar gesteld om daarmee de onrust in het bedrijf voorlopig tot eind 1963 te bezweren. De ondernemingsraad was hiermee accoord gegaan, de vakorganisaties waren niet geraadpleegd.

Bij de enige twee grote Amsterdamse scheepswerven waar de communisten de meerderheid van het fabriekspersoneel achter zich hebben, zijn het de CPN-ers geweest, die de aanslag op het officiële loonbestel in elkaar hebben gezet. Zij hebben met hun activiteiten temeer succes gehad doordat nu de erkende werknemersverbonden - die evenals de besturen der betrokken werkgeversorganisaties de cao tot eind 1963 ongewijzigd willen handhaven - het noodzakelijk hebben geacht meteen de eis openbaar te maken van 8 % loonsverhoging en 3 weken vakantie per 1 januari. Dit zal ongetwijfeld van invloed zijn op de sfeer der komende onderhandelingen in het georganiseerd overleg.

De communisten zullen met de hun ter beschikking staande middelen de werknemers opwekken zich eensgezind achter deze eisen te stellen en nog voor het einde van het lopende jaar de realisatie daarvan te vorderen. Het loonappèl, dat de communisten momenteel voorbereiden voor de 28e september, zal stellig ook in het teken van deze tactiek staan.

23 september 1963

GEHEIM.